

„Белите книги“ без тайни: Как да изградим доверие чрез прозрачност и съдържание

1. Приложима нормативна рамка

Нормативни актове

- Регламент (ЕС) 2023/1114 – **MiCA** - Регулира издаването, публичното предлагане и допускането до търговия на криптоактивите, които не са обхванати от съществуващото европейско законодателство, както и условията, при които могат да се предоставят услугите, свързани с криптоактиви;

По отношение на съдържанието на белите книги в зависимост от вида на токена, който се предлага публично или се цели неговото допускане до търговия се прилагат също и:

- РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) **2024/2984** НА КОМИСИЯТА от 29 ноември 2024 година за установяване на технически стандарти за изпълнение за прилагането на Регламент (ЕС) 2023/1114 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на **формулярите, форматите и образците на белите книги** за криптоактиви – **прилага се от 23 декември 2025 г. за всички бели книги;**
- ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) **2025/421** НА КОМИСИЯТА от 16 декември 2024 година за допълнение на Регламент (ЕС) 2023/1114 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на регулаторните технически стандарти, с които се уточняват данните, необходими за **класифицирането** на белите книги за криптоактиви, и практическите договорености, за да се гарантира, че тези данни са **машинночетими** - **прилага се от 23 декември 2025 г. за всички бели книги;**
- ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) **2025/296** НА КОМИСИЯТА от 31 октомври 2024 година за допълнение на Регламент (ЕС) 2023/1114 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на регулаторните технически стандарти, с които се уточнява **процедурата за одобрение на бяла книга** за криптоактива – **по отношение на токени, обезпечени с активи, които се предлагат от кредитна институция;**
- ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) **2025/422** НА КОМИСИЯТА от 17 декември 2024 година за допълнение на Регламент (ЕС) 2023/1114 на Европейския парламент и на Съвета чрез регулаторни технически стандарти за определяне на съдържанието, методиките и представянето на информация по отношение на **показателите за устойчивост във връзка с неблагоприятните въздействия върху климата** и други неблагоприятни въздействия, свързани с околната среда – **прилага се и за белите книги и от доставчиците на услуги за криптоактиви;**

2. Приложима нормативна рамка - 2

- **Закон за пазарите на криптоактиви (ЗПКА).**
- **Регистър на насоките на ESMA**
 - ✓ Home / News and Publications / Guidelines, Recommendations and Technical Standards
 - ✓ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/guidelines_tracker.xlsx
- **Регистър на КФН** на насоките, за които е взето решение, че ще се прилагат в надзорната практика на органа
 - ✓ Начало / Нормативна уредба / Регистър на насоките и препоръките на европейските надзорни органи
 - ✓ https://www.fsc.bg/?page_id=49011
- Насоки относно условията и критериите за определяне на криптоактивите като финансови инструменти (ESMA75453128700-1323 BG)

Компетентни органи

- ✓ Българска народна банка (БНБ);
- ✓ Комисия за финансов надзор (КФН).

3. Какво е бяла книга

Информационен документ, който съдържа задължителна информация.

Към съдържанието на бялата книга се прилагат изисквания за:

- Шаблони и структура съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2024/2984. Диференциация на съдържанието според вида на токена;
- Машиночетими формати (XBRL + XHTML) :

Изискванията по отношение на шаблоните и формата се прилагат от 23 декември 2025 г., като всички бели книги следва да се изготвят в машинночетим формат съгласно таксономията във формат XBRL.

Белите книги за криптоактиви също така следва да бъдат едновременно машинночетими и четими от човека

- Оповестяване в публичен регистър на ESMA.

4. Кога се изисква изготвяне на бяла книга

При публично предлагане на криптоактиви и допускане до търговия с такива криптоактиви.

- Публично предлагане е осведомяването на лицата под всякаква форма и чрез всякакви средства, с което се представя достатъчно информация относно условията по предлагането и криптоактивите, които се предлагат, така че да се даде възможност на потенциалните държатели да решат дали да закупят тези криптоактиви

Специфични изисквания в зависимост от вида на криптоактива

- Токени, обезпечени с активи
- Токени за електронни пари
- Всички други криптоактиви, различни от токени, обезпечени с активи и токени за електронни пари

5. Кой са отговорните лица за изготвянето на бяла книга

- Предложители;
 - Лица, кандидатстващи за допускане до търговия;
 - Оператори на платформи за търговия.
-
- За да се осигури допълнителна защита на държателите на криптоактиви, за предложителите и лицата, кандидатстващи за допускане до търговия, и за членовете на техния ръководен орган се прилагат правилата за гражданска отговорност по отношение на информацията, предоставяна на обществеността чрез бялата книга за криптоактива;
 - Лицето, изготвило бялата книга за криптоактива, който в зависимост от случая може да бъде предложителят на криптоактива, лицето, кандидатстващо за допускане до търговия или съответно операторът на платформа за търговия, носи цялата отговорност за съдържанието на бялата книга за криптоактива.

6. Видове бели книги

- **Бяла книга за криптоактиви, различни от токени, обезпечени с активи, или от токени за електронни пари** – облекчена процедура, не подлежи на одобрение, има изискване да се публикува и редовно да се актуализира;
- **Бяла книга за криптоактиви за токени, обезпечен с активи** – бялата книга подлежи на одобрение, а издателят ѝ следва да бъде лицензиран от съответния компетентен орган, задължително становище, седалище в Съюза;
- **Бяла книга за криптоактиви за токени за електронни пари.**

7. Основни изисквания при публично предлагане на токени, обезпечени с активи

- По отношение на предложителя – може да бъде само кредитна институция или лице, получило лиценз по Мика със седалище на територията на Съюза
- Изискване за издаване на лиценз след задължителна консултация с ЕОЦКП и ЕБО
- Бяла книга – подлежи на одобрение и на задължително изменение при промяна на бизнес модела
- Строги изисквания към лицата с квалифицирано участие и членовете на ръководния орган
- Задължително периодично докладване за всеки токен, чиято стойност при издаване надвишава 100 млн. евро
- Собствен капитал – минимум 350 000 евро
- Резервни активи
- Право на обратно изкупуване
- Изключения: В продължение на 12 месеца средната стойност на токена е под EUR 5 000 000 и издателят не е свързан с мрежа на други освободени издатели
- Публичното предлагане на токена е предназначено изключително за квалифицирани инвеститори и държатели са само квалифицирани инвеститори

8. Основни изисквания при публично предлагане на токени, различни от токени обезпечени с активи и токени за електронни пари

- По отношение на предложителя – всяко юридическо лице, като няма изискване за седалище в Съюза, може да се избере държава членка по произход
- Няма изискване за лиценз
- Бялата книга за криптоактива не подлежи на одобрение
- Конфликти на интереси - задължение да установяват, предотвратяват, управляват и оповестяват потенциални конфликти
- Право на връщане на средствата при неуспех на предлагането – до 25 дни от отмяната

9. Освобождаване от задължение за бяла книга при публично предлагане на токени, различни от токени обезпечени с активи и токени за електронни пари

- Предлагане на по-малко от 150 ФЛ или ЮЛ в рамките на една държава членка, ако действат за собствена сметка;
- За 12 месеца от началото на предлагането, общата стойност на публичното предлагане в ЕС не надвишава EUR 1 000 000 или еквивалентна стойност в друга валута или криптоактиви;
- Предлагане на криптоактив, предназначено изключително за квалифицирани инвеститори и се държи само от такива инвеститори

10. Освобождаване от изискване за бяла книга при допускане до търговия на токени, различни от токени обезпечени с активи и токени за електронни пари

- Кriptoактивът вече е допуснат до търговия на друга платформа за търговия с криптоактиви в Съюза; и
- Изготвена е бяла книга за криптоактива, която се актуализира и лицето, което отговаря за изготвянето ѝ, дава писмено съгласие за използването ѝ.

11. Задължително съдържание на бялата книга

- Данни за издателя/предложителя или лицето, кандидатстващо за допускане до търговия
- Описание на проекта, който ще се реализира чрез набрания капитал;
- Предложение и условия на предлагането;
- Информация за правата и задълженията, свързани с криптоактивите;
- Свързани рискове - не следва да съдържа описание на рисковете, които са непредвидими и е много малко вероятно да възникнат;
- Технологията, използвана за тези криптоактиви;
- Екологично въздействие – съгласно Делегиран регламент (ЕС) 2025/422.

12. Процедура за уведомяване и публикуване на бялата книга

По отношение на криптоактиви, различни от токени, обезпечени с активи, или от токени за електронни пари:

- **Подаване на бялата книга** - най-малко 20 работни дни преди датата на публикуването на бялата книга за криптоактива. Не подлежи на одобрение;

Прилага се обяснение защо описаният в нея криптоактив не следва да се счита за криптоактив, изключен от обхвата на Мика; токен за електронни пари; или токен, обезпечен с активи, както и списък на приемащите държави членки, ако има такива, в които възнамеряват да предлагат публично своите криптоактиви или да кандидатстват за допускане до търговия и информация за датата на предлагането/допускането

- **Публикуване** – на уебсайта на предложителя/лицето, кандидатстващо за допускане до търговия;
- **Актуализация на бялата книга** - винаги когато е налице важен нов фактор, съществена грешка или съществена неточност, които могат да повлияят на оценката на криптоактивите. Изменената бяла книга се представя най-малко 7 работни дни преди публикуването ѝ

13. Процедура за одобрение и публикуване на бялата книга

По отношение на токени, обезпечени с активи:

- **Подаване на бялата книга** – подава се и се разглежда в рамките на лицензионното производство за издаване на лиценз на лицата, които възнамеряват да предлагат публично или кандидатстват за допускане до търговия с токени, обезпечени с активи. Когато на даден подал заявление издател бъде издаден лиценз, бялата книга за криптоактива на този издател се счита за одобрена.

Прилага се правно становище защо описаният в нея токен, обезпечен с активи, не отговаря на условията да бъде определен като криптоактив, изключен от обхвата на Мика или токен за електронни пари

- **Публикуване** – на уебсайта на издателя на токена, обезпечен с активи
- **Изменение на бялата книга** - винаги когато се планира изменение на бизнес модела, правилата за управление, резервните активи, правата на държателите, механизма за издаване и обратно изкупуване, протоколите за валидиране и др. изчерпателно изброени

14. Задължения и отговорности на издателите

- Отговорност за вярност и пълнота;
- Забрана за заблуждаващи твърдения;
- Последици при неспазване.

15. Практически предизвикателства

- Познаване на нормативната рамка на ЕС и специфичните регулации в България и необходимост от предварителна подготовка;
- Необходимост от комуникация с регулатора и изготвяне на бяла книга, която отговаря на всички изисквания на приложимата нормативна рамка ;
- Пзнания в няколко разнородни области и различни аспекти на темата и готовност за спазване на изискванията за прозрачност и защита на инвеститорите.

Благодаря Ви за вниманието!

